C/2024/7209

10.12.2024

P10_TA(2024)0006

Vastuväide rakendusaktile: karbendasiimi ja metüültiofanaadi jääkide piirnormid

Euroopa Parlamendi 18. septembri 2024. aasta resolutsioon komisjoni määruse eelnõu kohta, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II, III ja V lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate benomüüli, karbendasiimi ja metüültiofanaadi jääkide piirnormidega (D089819/05 – 2024/2758(RPS))

(C/2024/7209)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse komisjoni määruse eelnõu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 396/2005 II, III ja V lisa seoses teatavates toodetes või nende pinnal esinevate benomüüli, karbendasiimi ja metüültiofanaadi jääkide piirnormidega (D089819/05),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnormide ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta ([1]), eriti selle artikli 14 lõike 1 punkti a,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta ([2]), eriti selle artikli 4 lõiget 1, artikli 4 lõike 2 esimese lõigu punkti a ja II lisa punkte 3.6.2, 3.6.4 ja 3.6.5,

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrust (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused ([3]), eriti selle artikli 5 lõiget 1,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 11, 13, 168 ja 191,

— võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 5. juulil 2021. aastal vastu võetud ja 23. augustil 2021. aastal avaldatud põhjendatud arvamust ([4]),

— võttes arvesse EFSA 10. jaanuaril 2024. aastal vastu võetud ja 20. veebruaril 2024. aastal avaldatud ajakohastatud põhjendatud arvamust ([5]),

— võttes arvesse EFSA 30. aprillil 2010. aastal vastu võetud ja 12. mail 2010. aastal avaldatud järeldusi pestitsiide käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta ([6]),

— võttes arvesse EFSA 8. detsembril 2017. aastal vastu võetud ja 17. jaanuaril 2018. aastal avaldatud järeldusi pestitsiide käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta ([7]),

([1]) ELT L 70, 16.3.2005, lk 1.
([2]) ELT L 309, 24.11.2009, lk 1.
([3]) EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1.
([4]) „EFSA reasoned opinion on the toxicological properties and maximum residue levels (MRLs) for the benzimidazole substances carbendazim and thiophanate-methyl“ (EFSA põhjendatud arvamus bensimidasoolide karbendasiimi ja metüültiofanaadi toksikoloogiliste omaduste ja jääkide piirnormide kohta), EFSA Journal 2021;19(8):e06773, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2021.6773.
([5]) „EFSA updated reasoned opinion on the toxicological properties and maximum residue levels (MRLs) for the benzimidazole substances carbendazim and thiophanate-methyl“ (EFSA ajakohastatud põhjendatud arvamus bensimidasoolide karbendasiimi ja metüültiofanaadi toksikoloogiliste omaduste ja jääkide piirnormide kohta), EFSA Journal 2024;22(2):e8569, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8569.
([6]) „EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance carbendazim“ (EFSA järeldused toimeaine karbendasiimi pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta), EFSA Journal 2010;8(5):1598, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2010.1598.
([7]) „EFSA conclusion on the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance thiophanate-methyl“ (EFSA järeldused toimeaine metüültiofanaadi pestitsiidina kasutamise riskihindamist käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta), EFSA Journal 2018;16(1):e05133, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2018.5133.

— võttes arvesse EFSA 27. märtsil 2024. aastal vastu võetud ja 13. mail 2024. aastal avaldatud seisukohta ([8]),

— võttes arvesse Euroopa Kemikaaliameti riskihindamise komitee 5. detsembril 2019. aastal vastu võetud arvamust ([9]),

— võttes arvesse nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ (millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused) ([10]) artikli 5a lõike 3 punkti b ja artikli 5a lõiget 5,

— võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõikeid 2 ja 3 ning lõike 4 punkti c,

— võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et 2024. aasta esimesel poolel toimunud põllumajandustootjate meeleavalduste üheks põhinõudmiseks oli, et kolmandatest riikidest imporditud tooteid koheldaks õiglaselt ja võrdselt ning nad peaksid vastama samadele standarditele kui liidus toodetud tooted;

B. arvestades, et komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmine võimaldaks jätkata selliste toodete liitu importimist, mis ei vasta standarditele, mida liidu põllumajandustootjad järgivad;

C. arvestades, et selline olukord seaks liidu põllumajandustootjad ebasoodsasse konkurentsiolukorda;

D. arvestades, et toimeainele karbendasiim antud heakskiit aegus 30. novembril 2014 ja selle pikendamise taotlust ei ole esitatud;

E. arvestades, et karbendasiim vastab 1B kategooria mutageeniks ja 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks klassifitseerimise kriteeriumidele kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1272/2008 ([11]) ning kahele püsiva, bioakumuleeruva ja toksilise aine (PBT) kriteeriumile (P ja T) kooskõlas määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa punktiga 3.7.2;

F. arvestades, et karbendasiim on määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt klassifitseeritud ka väga mürgiseks veeorganismidele, on veeorganismidele pikaajalise toimega väga mürgine toimeaine ja võib põhjustada allergilist nahareaktsiooni;

G. arvestades, et seetõttu on kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 14 lõike 1 punktiga a ja artikliga 17 asjakohane jätta kõnealuse määruse II lisast välja karbendasiimi kohta kehtestatud jääkide piirnormid;

H. arvestades, et komisjoni määruse eelnõus teeb komisjon siiski EFSA 5. juuli 2021. aasta põhjendatud arvamuse põhjal ettepaneku säilitada karbendasiimi suhtes impordile kehtestatavad jääkide piirnormid kõrgemal tasemel kui määramispiir kasutamiseks impordiks ette nähtud sidrunite, laimide, mandariinide ja söödavate muskushibiskide puhul;

I. arvestades, et komisjoni määruse eelnõus teeb komisjon ettepaneku säilitada impordile kehtestatavad jääkide piirnormid sidrunite, laimide ja mandariinide puhul kehtival tasemel, st 0,7 mg/kg, ja kehtestada söödavate muskushibiskide puhul jääkide piirnorm EFSA kindlaks määratud tasemel, st 1,5 mg/kg;

J. arvestades, et pärast seda, kui taotleja võttis pikendamistaotluse tagasi, toimeainele metüültiofanaadile antud heakskiitu 15. oktoobril 2020 ei pikendatud;

K. arvestades, et metüültiofanaat vastab määruses (EÜ) nr 1272/2008 ([12]) sätestatud 2. kategooria mutageeniks ja 2. kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks klassifitseerimise kriteeriumidele;

([8]) „EFSA statement on the assessment of quality of data available to EFSA to derive the health-based guidance values for carbendazim“ (EFSA seisukoht talle karbendasiimi tervisepõhiste suunisväärtuste tuletamiseks kättesaadavate andmete kvaliteedi hindamise kohta), EFSA Journal 2024;22(5):e8756, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8756.

([9]) „RAC opinion proposing harmonised classification and labelling at EU level of carbendazim (ISO); methyl benzimidazol-2-ylcarbamate“ (Riskihindamise komitee arvamus, milles tehakse ettepanek karbendasiimi (ISO), metüülbensimidasool-2-üülkarbamaadi ühtlustatud klassifitseerimise ja märgistamise kohta ELi tasandil); https://www.echa.europa.eu/documents/10162/5eb9760e-6c73-7f2c-1226-98d92ed847d1.

([10]) EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

([11]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

([12]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1272/2008, mis käsitleb ainete ja segude klassifitseerimist, märgistamist ja pakendamist ning millega muudetakse direktiive 67/548/EMÜ ja 1999/45/EÜ ja tunnistatakse need kehtetuks ning muudetakse määrust (EÜ) nr 1907/2006 (ELT L 353, 31.12.2008, lk 1).

L. arvestades, et EFSA 10. jaanuari 2024. aasta ajakohastatud põhjendatud arvamuse kohaselt on metüültiofanaat kilpnääret kahjustavate omaduste tõttu inimese endokriinfunktsiooni kahjustav kemikaal vastavalt komisjoni määruses (EL) 2018/605 ([13]) sätestatud teaduslikele kriteeriumidele endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemiseks;

M. arvestades, et karbendasiim on metüültiofanaadi oluline taimne metaboliit;

N. arvestades, et EFSA 8. detsembri 2017. aasta järeldustes pestitsiide käsitleva vastastikuse eksperdiarvamuse kohta jõuti järeldusele, et arvestades metüültiofanaadi klastogeenset toimet, ei ole võimalik tuletada tarbijatele ja kasutajatele avalduvate riskide hindamiseks vajalikke toksikoloogilisi kontrollväärtusi;

O. arvestades, et 2024. aastal vähendas komisjon 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks klassifitseeritud tiaklopriidi jääkide piirnorme asjakohase määramispiiri tasemele, väites, et „kuni ameti selle täiendava riskihindamise [endokriinfunktsiooniga seotud mõju kohta] järelduse tegemiseni ja võttes arvesse kättesaadavat asjakohast teavet võimaliku kahjuliku mõju kohta inimeste tervisele, on asjakohane jääkide piirnorme [nende toodete puhul] ajutiselt vähendada ...“ ([14]);

P. arvestades, et seetõttu on kooskõlas määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 14 lõike 1 punktiga a ja artikliga 17 asjakohane jätta kõnealuse määruse II lisast välja metüültiofanaadi kohta kehtestatud jääkide piirnormid;

Q. arvestades, et komisjoni määruse eelnõus teeb komisjon siiski EFSA 5. juuli 2021. aasta põhjendatud arvamuse põhjal ettepaneku säilitada metüültiofanaadi suhtes impordile kehtestatavad jääkide piirnormid kõrgemal tasemel kui määramispiir kasutamiseks impordiks ette nähtud laimide ja söödavate muskushibiskide puhul; arvestades, et laimide puhul on metüültiofanaadi jääkide piirnormiks kehtestatud 6 mg/kg, mis on 600 korda kõrgem kui määramispiir;

R. arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 põhjenduses 5 nähakse ette, et jääke ei tohiks esineda tasemel, mis kujutab endast vastuvõetamatut riski inimestele ja asjakohasel juhul loomadele;

S. arvestades, et määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 4 lõike 2 esimese lõigu punktis a on sätestatud, et taimekaitsevahendite jääkidel ei tohi olla mingit kahjulikku mõju inimeste, sealhulgas vähekaitstud elanikkonnarühmade ega loomade tervisele, võttes arvesse teadaolevaid kumulatiivseid ja koostoimelisi mõjusid; arvestades, et kõnealuse määruse II lisa punktis 3.6.2 on sätestatud, et määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt 1A või 1B kategooria mutageeniks klassifitseeritud toimeainet ei kiideta heaks; arvestades, et kõnealuse lisa punktis 3.6.4 on sätestatud, et toimeaine, mis on määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt klassifitseeritud 1A või 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks, kiidetakse heaks üksnes juhul, kui „asjaomase toimeaine […] jäägid toidul või söödal ei ületa vaikimisi väärtust, mis on kehtestatud määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 18 lõike 1 punkti b kohaselt“; arvestades, et kõnealuse lisa punktis 3.6.5 on sätestatud, et toimeainet ei kiideta heaks, kui sellel on endokriinseid häireid põhjustavad omadused, välja arvatud juhul, kui „asjaomase toimeaine […] jäägid toidul või söödal ei ületa vaikimisi väärtust, mis on kehtestatud määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 18 lõike 1 punkti b kohaselt“; arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 18 lõike 1 punktis b on sätestatud vaikeväärtus 0,01 mg/kg;

T. arvestades, et määruse (EÜ) nr 396/2005 artikli 3 lõike 2 punktis g on sätestatud, et impordile kehtestatav jääkide piirnorm on imporditavatele toodetele kehtestatav jääkide piirnorm juhul, kui „toote pinnal kasutatavas taimekaitsevahendis sisalduva toimeaine kasutamine ei ole konkreetse toote ja kasutusotstarbe korral ühenduses lubatud muudel põhjustel kui rahvatervis“; arvestades, et karbendasiim ei vasta nendele kriteeriumidele, sest seda ei saa enam liidus heaks kiita, kuna see on klassifitseeritud 1B kategooria mutageenseks ja 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks; arvestades, et metüültiofanaat ei vasta samuti nendele kriteeriumidele, sest määruses (EL) 2018/605 sätestatud endokriinseid häireid põhjustavate omaduste kindlaksmääramise teaduslike kriteeriumide kohaselt on see kilpnääret kahjustavate omaduste tõttu inimese endokriinfunktsiooni kahjustav kemikaal;

U. arvestades, et määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 5 lõikes 1 on sätestatud, et toidualaste õigusnormidega tuleb taotleda üht või mitut üldeesmärki, milleks on inimeste elu ja tervise kõrgetasemeline kaitse ning tarbijate huvide kaitsmine, sealhulgas õiglased tavad toidukaubanduses, võttes asjakohasel juhul arvesse loomade tervise ja heaolu, taimetervise ja keskkonna kaitset;

([13]) Komisjoni 19. aprilli 2018. aasta määrus (EL) 2018/605, millega muudetakse määruse (EÜ) nr 1107/2009 II lisa ja sätestatakse teaduslikud kriteeriumid endokriinsüsteemi häireid põhjustavate omaduste kindlakstegemiseks (ELT L 101, 20.4.2018, lk 33).

([14]) https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/089880/5/consult?lang=et

V. arvestades, et komisjon teatas oma 20. mai 2020. aasta teatises „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ ([15]), et „EL toetab ülemaailmset üleminekut kestlikele põllumajandusliku toidutööstuse süsteemidele kooskõlas käesoleva strateegia ja kestliku arengu eesmärkidega“ ning et „ELil võib seda strateegiat rakendades olla keskne roll ülemaailmsete standardite kehtestamisel“; arvestades, et komisjon märkis strateegias sõnaselgelt, et „ELi kestlikum toidusüsteem nõuab ka meie kaubanduspartneritelt üha kestlikumaid tavasid. Selleks et edendada järkjärgulist liikumist ohutumate taimekaitsevahendite kasutamise suunas, soovib EL kooskõlas WTO eeskirjadega ja pärast riskihindamist vaadata läbi selliste ainete impordile kehtestatud jääkide piirnormid, mis vastavad piirkriteeriumidele, kuid kujutavad endast suurt ohtu inimeste tervisele“;

W. arvestades, et komisjon peab kättesaadava teadusliku teabe alusel kaitsma keskkonda ja Euroopa kodanikke, kasutades kohustusi ja õiguslikke võimalusi, mis on sätestatud määrustes (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002, et tagada inimeste ja loomade tervise ning keskkonna kaitse kõrge tase;

X. arvestades, et kavandatud jääkide piirnormid ei kaitse Euroopa kodanike tervist ning on seetõttu vastuolus määrustega (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002;

Y. arvestades, et jääkide piirnorme ei tohiks kehtestada toimeainetele, mis ei ole tervise kaalutluste tõttu liidus heaks kiidetud; arvestades, et seetõttu ei tohiks kehtestada metüültiofanaadi suhtes impordile kehtestatavaid jääkide piirnorme, kuna on kindlaks tehtud, et see on endokriinfunktsiooni kahjustav kemikaal, ega karbendasiimi suhtes, kuna see on klassifitseeritud 1B kategooria mutageenseks ja 1B kategooria reproduktiivtoksiliseks aineks;

Z. arvestades, et jääkide piirnormide kehtestamine kõrgel tasemel soodustab eri standardite kohaldamist liidu põllumajandustootjate ja kolmandate riikide põllumajandustootjate suhtes, kuna viimased võivad kasutada ka edaspidi asjakohaste toiduainete tootmisel karbendasiimi ja metüültiofanaati ning eksportida neid toiduaineid liitu, mis seab liidu põllumajandustootjad ebasoodsasse konkurentsiolukorda; arvestades, et teisest küljest ohustab nende pestitsiidide kasutamine tootjariikides põllumajandustöötajate tervist, elanikkonna tervist ja keskkonda;

1. on vastu komisjoni määruse eelnõu vastuvõtmisele;

2. on seisukohal, et komisjoni määruse eelnõu ei ole kooskõlas määruste (EÜ) nr 396/2005 ja (EÜ) nr 178/2002 eesmärgi ega sisuga, samuti määrusega (EÜ) nr 1107/2009, sealhulgas selle II lisa punktidega 3.6.2, 3.6.4 ja 3.6.5;

3. palub komisjonil määruse eelnõu tagasi võtta ja esitada komiteele uue eelnõu;

4. palub komisjonil esitada komiteele uue määruse eelnõu, milles on vähendatud karbendasiimi ja metüültiofanaadi jääkide piirnorme kõigi kasutusviiside puhul asjakohase määramispiiri tasemele, ning lükata tagasi kõik impordile kehtestatavate jääkide piirnormide taotlused;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([15]) COM(2020)0381.